

SZÉKELY-UDVARHELY

— AZ UDVARHELYMÉGYEI 48-AS FÜGGETLENSÉGI KOSSUTH-PÁRT POLITIKAI LAPJA —

— A SZÉKELYUDVARHELYI „SZÉKELY TÁRSASÁG” ÉS TÖBB EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE —

Megjelen hatenkint kétszer: osztorfölkön és vasárnap.
 ELŐFIZETÉSI ÁRA: egész évre 10 K, félésre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér. Külföldre egész évre 12 K. Közsegek, közsegi előjárók, papok és gazdasági egyetli tagok egész évre 8 K, tanítók, közsegi és körjegyzők színtén egész évre 7 koronáért kapják. Egy példány ára 10 fillér.
 Helyközi telefon 15. sz.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PÁL
 LAPTULAJDONOS.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. szám, hova a kéziratok, hirdetések és előfizetések küldendők. — Kéziratokat vissza nem adunk. Hivatalos hirdetések 100 szög minden szó 6 fillér, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet om. 8 fillér, többzöri közlésnél 6 fillér. Nyit-tér so: a K. Dljak előre fizetendők. — M. kir. postatakarékpóztári osek- és klóring 10,489. szám

Gazdasági önállóságunk kérdése.

Irta: Nagy Emil országgy. képviselő.

Negyven éven keresztül egy megcsontosodott dogma uralkodott nálunk, mely szerint Magyarország gazdasági érdeke feltétlenül megkívánja az erősebb Ausztriával való gazdasági közösséget. Mélységes meggyőződésem, hogy ez a nézet hibás; ez a dogma nem áll meg. Mert nincs olyan nép, amelynek a gazdasági önállóság jót ne tenne, a mely a gazdasági lekööttség járma alóli felszabadulással, ne a gyarapodás és a boldogulás útját találja meg.

Ez lelke mélységes meggyőződése, amely még erősebb gyökeret vert bennem, mióta napról-napra látom, hogy Ausztria népei főleg Lueger keresztény szociálistái, akik pedig ma az osztrák kormányzat irányadó tényezői, mily gyűlölettel fenik fogukat nemzetünkre, lábbal tiporva a méltányosság leg-elemibb fogalmait is.

Ha oly igazságosan fognak fel Ausztriában érdekeinket, mint a mily méltányosan kezeljük mi az övéket, akkor talán még lehetne a közösség előnyeiről beszélni, de amikor tufelől csak a gyűlölség lángját látjuk ellenünk lobogni, lehet-e azt komolyan állítani, hogy mi csak Ausztriával való gazdasági közösségben találhatjuk fel boldogulásunkat? Ezt jóhiszeműen senki se állíthatja. S mert a gyűlölség lángját napról-napra erősebben látjuk lobogni, hamarosan el fog következni az az idő, amikor egyedül az ország függetlenségének és gazdasági önállóságának eszméje fogja uralni az egész hazai közvéleményt, s nem lesz magyar e hazában, aki az ország üdvét ne látná az önállóság bekövetkezésében. Az osztrákok igazságtalansága és gyűlölködése a közösségi dogma legnagyobb ellensége, mert a közösségi dogmát a szabadelvű párt is csak érdekeinknek osztrák részről való méltányos kezelésével képzelte; erről pedig az osztrák parlament mai állapota mellett többé alig lehet szó.

Ha ez az én politikai meggyőződésem és hitem, s magam is egész lélekkel csüngök a gazdasági önállóság nagy eszméjén, úgy azt kérdezhetné tőlem valaki, hogy miért nem állok azok közé, akik az önálló bank 1911-re való felállítását ki akarták mondani a párttal,

s miért vagyok épen egyike azoknak, akik Kossuth Ferencet törhetetlenül követik?

Válaszom igen egyszerű.

Nem érzelgek. Nem beszélek barátságáról, szeretetről és háláról, amivel mindenki tartozik annak, akit vezércül avatott, e percben kikapcsolom érzéseimet s úgy beszélek, mintha nem is ismerném Kossuth Ferencet s nem ismerném Justh Gyulát se, s úgy adom meg a kérdésre a választ, amely egyszerűen az, hogy aki ma azt mondja, hogy 1911-re önálló bankot tud csinálni, az vagy nem mond igazat; ahhoz pedig hogy az embernek alkalma legyen hazudni, kár mandátummal birni.

De ezenfelül az én privát meggyőződésem még abban is eltér a Justhék felfogásától, hogy én szerintem az önálló bank kérdésénél ügyelni kell a doleg pénzügyi előkészítésére is, s szent hitem, hogy ha még a király vétőjával nem is állnánk szemben, akkor se lehetne már többé 1911-re jó nemzeti bankot csinálni. Már pedig én csak olyan nemzeti bankot tartok üdvösnek, amely jól meg van alapozva s némi átmenet után legalább olyan olcsó hitellel tud szolgálni az országnak, mint a közös bank.

Viszont ezen nagy pénzügyi kérdésnek pusztán párt taktikai kortes fogással alacsonyítását helyesnek elismerni nem tudom.

Ami az én felfogásomat illeti, én úgy képzeltem a gazdasági önállóság iránti harc megvívását, hogy először is jó választói törvényt kell csinálni. Mert olyan választói törvény, amely megöli a magyar faj hegemoniáját örökre: megöli a gazdasági önállóságot s vele az önálló bankot is. Az ennek alapján megtartandó új választásokon végkép kiestek volna a parlamenti sulyból a gazdasági önállóság ellenesei, mi függetlenségi pedig olyan többségben jöttünk volna vissza azután, hogy konszolidált állapotok teremtésével, igazán sikeresen alapozhattuk volna meg az önálló bank talaját egy későbbi időpontra.

Tehát nézetem szerint Justhék egész akciója részben nem őszinte, részben felesleges s részben elhamarkodott volt. A főszlyt különösen az utóbbira helyezem épen azért, mert az önálló banknak igaz hive va-

gyok. Ugyanis elhamarkodott akcióval a legokosabb dolgot is el lehet rontani s ha egy hirtelenében jól-rosszul előkészített nemzeti bank a népnek drágább pénzt adna, mint adott a közös bank, nagyon joggal tartok attól, hogy épen az ezen állapottal egybeeső ama választásnál, mely az általános választó jog alapján fog megejteni, a nemzeti bank hiveinek számát a hatalomjátzsza tudná megapasztani. Pusztán azért, mert valami benn van pártom programjában, nem irtózom attól, hogy az elvet gondos előkészítéssel egyesítem s nem látom be, hogy azért, mert az önálló bankot én is akarom, miért muszájjon nekem is épen úgy ugrálnom, ahogy egy meglehetősen szüklátkörű felfogás azt reám parancsolni akarja.

Justhék lépése ezenfelül már csak azért is elhamarkodott és magára az önálló bank eszméjére káros volt, mert ha mi a pártból nem lépünk ki, hanem népszerűségünk megóvása kedvéért türjük azt, hogy a parlamenti öbbség a királylyal megint konfliktusba keveredjék, úgy nem tudni, hogy ez a konfliktus mikor és miként végződött volna. Egy azonban bizonyos, hogy egy ilyen konfliktus az önálló banknak 1917-re való felállítását lehetetlenné tette volna, mert az előkészítés és konszolidáció legdrágább esztendeitől fosztott volna meg bennünket egy ilyen nemzeti konfliktus. És mikor azután megint kötöttünk volna egy második paktumot, akkor megint a romokeltakarítása vette volna igénybe összes időnkét és megint csak előkészületlenül talált volna bennünket még az 1917-iki dátum is. Nem frázist mondok tehát azzal, mikor azt mondom, hogyha a nemzet tisztán látna, nemcsak szíve, hanem esze szerint is itélné meg a közviszonyokat, úgy arra a meggyőződésre jutna, hogy az önálló bank tulajdonképeni legnagyobb ellensége Justh Gyula, legnagyobb előmozdítója Kossuth Ferenc.

Mert Justh Gyula akarja ugyan a bankot, sőt mérgeesen és türelmetlenül akarja, de hogyha a nemzet az ő akarata után menne, akkor ugyan még 1917-re se lenne önálló bank, hanem lenne egy csomó zavar; az történnék, hogy némelyek Lukács László segítségével egy csomó állást és tárcát kapnának. Ez azonban bármennyire szép dolog is, az önálló bankkal mégse ér fel.

Viszont Kossuth Ferenc igaz ugyan, hogy kalendáriumi dátumért nem viszi a király ellen ismét duló harcba az országot, hanem bölcsen visszavonulva, az erők megtakarításával, kellő előkészítés után, a sikere sokkal közelebb áll a valószínűséghez, mint Justhék egész akciójáé.

De ha mindez nem is így lenne, ha nem is kellene az önálló bankot előkészíteni, hanem egyszerűen meg lehetne csinálni máról-holnapra s ha egy konfliktus a királylyal nem is hátráltatná az önálló bank felállítását, akkor is kétségtelen, hogy e kérdésben most fujni meg a döntő rohamot, igen ügyetlenül és rossz időpontban megválasztott taktika volna.

Az európai pénzember csak azt látná, hogy mi megint harcban állunk a királylyal, s azt kérdezné: miért van ez? Azt kellene felelnünk, hogy egy nagy nemzeti jelszóért, a bankért. Még pedig ennek pontosan 1911-re való felállításáért.

De hisz Önök nemrégén szintén harcban állottak királylyal, kérdezné az európai ur — hát ez miért volt? Nem felelhetnénk mást, minthogy a katonai követelésekért volt. — M gkapták ezeket? — kérdezné ő. — Nem! Nem kaptuk meg, mert ezen kérdést az új parlamentre háritottuk. — Megcsinálták az új parlamentet? kérdezné ismét tovább. Amire megint ezt kellene felelnünk, hogy nem hogy nem csináltuk meg, de ma a király egyenesen hajlandó egyes nevezetesebb katonai követelmények teljesítésére, de abban most már annak látása hátráltatja, hogy Justh Gyula nagy tömegű pártjával egyszerűen faképnél hagyta most már a katonai kérdéseket, azzal a legcsekélyesebbet se törődik, hanem most már csak a bankot kiáltja.

Biztosan tudom, hogy így festene a kérdés az egész művelt világ előtt s egy ilyen konfliktussal nem hogy meg nem nyertük volna a magunk számára a művelt nyugat pénzpiacának bizalmát, hanem ellenkezőleg az még csak csökkent volna.

De Kossuth Ferencel együtt mi rem léptünk erre az útra, bár tudtuk, hogy ez még népszerűségünk kockázatásával jár is. Mert sajnos, a magyar társadalom még mindig azon a fokon van, hogy itt nem az ész, nem a tervszerűség, nem a belátás imponál, hanem az, hogy valaki habzó szájjal a mellét verje, s szün

telenül csak népszerűségi szólamokkal töltse meg a levegőt. Sajnos, nekünk az ilyen ember derék, erős magyar akkor is, ha hazáját, ha tudná, bolond dologba is vinné bele, míg ellenben aki jobban szereti a hazáját, mint a saját népszerűsége érdekét, az ilyen férfiú felett a magyar közvélemény hamar pálcát tör.

No de én mégis remélem, hogy az ország többsége ezen kérdésben józan belátásra vergődik s el fogja ismerni azt, hogy becsület és hazáját szerető őszinte politikus nem tehetett másként, mint a hogy Kossuth Ferenc cselekedett.

Az én lélkemben mélyen meg van alapozva a függetlenségi politika magasztos eszméje, de amióta politikával foglalkozom, mindig és mindenütt azt hirdetem, hogy a függetlenségi politikát ki kell emelni abból a kicsinyes, jelszavas, kortes gőzközből, aminőben az évtizedek óta leledzett és fel kell emelni arra a piedesztálra, ahol nemcsak jelszavakkal dobálódzni, hanem reális valóságot megteremtteni lehet csak a polgárok és képviselőik elsőrendű gondja.

A régimódi frazisekon, nyugtató sablonos irányt sohasem tudtam helyeselni. Én csak azóta vagyok ennek a pártnak hűséges követője, amióta Kossuth Ferenc bölcs, higgadt és európai izű gondolkodásmódja megértette velem, hogy van egy másik fajta igazi függetlenségi politika is, amely a jövőben meg fogja hódítani magának az egész művelt magyar társadalmat és amely magyar társadalom a jelszavaknak és szafos mondásoknak nem, de a haza igaz, reális érdekű kultuszának készsége fog hódolni. S ez lesz a függetlenségi eszmének az általános győzelme. Az ország szempontjából erre van szükség, mert a függetlenségi eszmék, mint szükkörű merev pártérdek, csak egyeseknek szolgálhatnak népszerűségi mandátummal, de magát az ország boldogulását nem viszik előre.

A függetlenségi eszme csakis akkor lesz igazán a nemzet közkinccse, ha a párt hatalom és korlátolt kortes szempontokból kiemelkedve, a nemzet egyetemét igyekszik előre vinni a boldogulás útjára.

Az emberiség érdekében.

Hajdó-féle mentőkészülékek.

Szekely ember találmánya.

A huszadik században, midőn már maholnap az emberiség igájába hajtja még a levegőt is, egyre-másra jelentenek be a szabadalmi hivatalhoz különböző találmányokat. Mind ezen találmányok között méltán foglalják el az első helyet azok, amelyek az emberiség megmentését tűzték ki célul.

Ilyen első helyen említendő talá-

mány a szentléleki Hajdó Márton kiskü félegyházi esendőrőhadnagy mentőkészülékei.

Az egész világot borzalommal tölti el egy-egy tűzvész, midőn az emberek szárai pusztulnak oda, de eddig nem tehetett eszközt találni a mentésre, csak borzadályllyal nézték tehetetlenül a romboló elem pusztításait.

Módunkban van ismertetni ezen készülékeket, s örömmel is tesszük meg, hiszen nemcsak egy törekvő szekely testvérnek, de az emberiségnek véltünk szolgálatot tenni az által. Felhívjuk az illető körök figyelmét, hogy vegyék a jól megérdemelt pártfogásba, hadd hódítson végig a világon egy magyar név és hadd lássák, hogy van itt is gondolkozó ember s nem vagyunk éppen „betyárenland.”

Különben Hajdó, mint kiváló esendőr tiszt, legközelebb is miniszteri díszrethben részesült, a mi nem is csoda, hiszen a szakaszánál az elkövetett bűnyeknek 99%-át derítette ki. Díszére válik testületének, s bizony a szekely névnek is csak elismerést és tiszteletet vívott ki mindenhol.

Különösen Hunyadmegyében kifejtett tevékenysége, amidőn ezer és ezerszámra leleplezte a felfegyverzett oláhságot, oly szolgálatot tett hazájának, népének és nevének, hogy örökre feledhetetlen kell legyen. No de ezek nem is tartoznak éppen erre a lapra, csak egyéniségének egy pár szóban való ecsetelése. Ha nem lássuk ama nevezetes találmányait, a melyekkel világkörüli hódító útjára indul.

Hajdó-féleszabadalmazott mentő-zsölyg.

Rendeltetése a mindennapi használatban: a) zsölyg, b) pamlag, c) egy asztal és négy szék, d) kényelmes ág. Minden egyes alakjában a legcsinosabb butort szolgáltatja és mint ilyen is, a világpiacra versenyen kívül áll.

Tűzvész esetén megbecsülhetetlen szolgálatot tesz. Egy perc alatt a butorziati részeket eltávolítva, azonnal rendelkezésre áll a mentőkészülék, melyben egyszerre 8—10 tagból álló család menekülhet még a hatodik emeleti magasságból is.

Ez úgy történik, hogy a mentőkészülék az e célra kifejlesztett készülékkel (ez egyúttal ablakkeret dísz is) ellátott ablakon felnyitása után kitolódik és a becsatolt készülék automatikusan az ablak párkányával egy magasságban, erkélyszerű alakot vesz fel. Midőn a menekülők elhelyezkedtek és indulásra készen vannak, a gyermek által is könnyedén kezelhető gépezetet működésbe hozzák s így 2—3 perc alatt a menekülés megtörténik.

Tűzoltásnál ugyanezzel a készülékkel két ember bármely emeleti magasságba felszállhat életmentés avagy tűzoltás végett. Vihetik magukkal a fecskendőbe kapcsolt tömlőt és a vizugarakat közvetlen közelből oda irányíthatják, ahol leginkább szükség.

Színházi páholyokban teljes butorzatot (1 asztal, 4 szék) nyújt. Tűzeset alkalmával pedig a páholyhoz legközelebb levő ablakokon, egy-két perc alatt menekülhet rajta a közönség.

A zsölyg butornak, gépezet nélkül is beszerezhető, mivel mentőkészülékkel utólagosan szintén felszerelhető. Ilyen zsölygparnákat különösen automobil üléseknek és vadászkocsikban nagyon praktikus használni, mivel véletlen balesetkor azonnal ágygyá alakíthatók.

II. Hajdó féle mentő-erkélyek.

E csinos kivitelű erkélyek ugyanolyan beosztással és rendeltetéssel készülnek, mint a meglevő vasrácsos erkélyek. Azonban úgy vannak a falba beerősítve, hogy tűzvészkor egy perc alatt lekapcsolhatók és 20—25 ember is teljes biztonsággal, kényelmesen menekülhet rajtuk.

A gépezet az erkély padlózatában úgy van elhelyezve, hogy abból rendes körülmények mellett, semmi sem látható. Tűzesetkor azonban a padló felnyitható, az erkély fölött levő kifüggesztő készülékbe kapcsolják, majd a forgattyút egyszer körülfordítjuk és az erkély a falból ki-kepcsolódik. A menekülők elhelyezkednek s tetszés szerinti lassu- avagy gyorsasággal leutaznak a földre.

A kifüggesztő készülék az erkély fölött, mint szükséges nap- és esőellen használt ernyő állványát képezi a rendes napiéletben.

Ilyen erkély már 380 koronától kezdve kapható. Melevő erkélyek szintén átalakíthatók. Ez esetben az átalakítási munkálatok és a sodronykötél ára is külön fizetendő.

III. Hajdó féle mentő ablakvirág-állvány.

A mentéshez kiszemelt bármily keskeny párkány elé teljesen felszerelve helyezhető el. Díszes virágok és folyondár között, észre sem vehető, hogy az egyúttal mentőkészülék is. A gépezet egy bádoggal ládikában áll. Tűzvészkor a virágokat pár másodperc alatt eltávolítjuk és 6—8 tagból levő család azonnal menekülhet.

Egy ilyen készülék pedig 200 koronától kezdve megrendelhető.

IV. Hajdó féle mentő cég- és címtáblák.

Gyárak, színházak, szállodák, kórházak, gőzmalmok, iskolák stb. épületein elhelyezve, mint cím- és cégtáblák, tűzesetkor pedig 70—80 ember megmentésére alkalmas készülékké alakítható át.

A gépezet és felszerelés a cím- és cégtábla mögött van elhelyezve. Szükség esetén a táblák lecsatolása és vízszintes helyzetbe hozása szükséges, hogy a menekülők helyüket elfoglalják és pillanatnyi gyorsasággal menekülhessenek.

Már 400 koronától kezdve kaphatók ilyen cím- és cégtáblák.

A mentő-készülékek kezelése igen egyszerű. Használati utasítás mindenikén van. Egyszeri megmutatás után elsajátítható.

Alkatrészei vasból vannak és száz év alatt sem válnak hasznavehetetlenekké. Rendes felügyelet mellett, rozsdá ellen védhetők.

A szabadalom eladó. Írásbeli tárgyalásokat készséggel folytat a feltaláló.

Ime ezek ama találmányok, a melyek különösen a nagyvárosi lakó soknak biztosítanak nyugodalmat éjszakákat. Vegyék figyelembe az érdekelt körök s ne engedjék, hogy kénytelen legyen külföldre vinni ezt a tűzrendészetben korszakot alkotó találmányt. Szakítsanak a nem törődéssel s álljanak mellette teljes erővel. Szekelyföldi és magyarországi hírlapok, vegyék át e közleményt akár egész terjedelmében, akár átdolgozva, mert bizony az emberiségnek tesznek vele szolgálatot.

Téli jótékonyosság.

(F. E.) Künn zug a szél. A zuzmarás ablakok mögül dideregve tekint kifele az érzékenyszívű altruista. Néki faj a dermesztő hideg, a ruhátlan szegénység. Az ő tagjain sivit keresztül az északi szél fagyasztó hehelete. A barátságos meleg, a keleti kényelmesség, selymes puhaság, mely körülveszi, néki nem nyújt élvezetet, mert így hatványozottan érzi azok fájdalmát, keservét, kik mindezt a földi kellemetességeket, sajnosan nélkülözni kényyszerülnek.

S különös. A barátságos meleg szobákban csak nagyon keveseknek dobban meg szívük ily érzelmektől áthatva, ha a kályha kürtön keresztül valami felelmetes sivitással dudol be a szél, csak kevesen érzik át teljes nemességében a szegény, szerencsétlen nélkülözők sorsát, csak kevesen tudják méltányolni a téli jótékonyosság hatványozott szükségességének fontosságát.

A kávéházak, a külön helyiségek összejövő társaságaiban, ilyenkor szokták azokat a jótékony célú dártdók, céciók tervezetét, a melyek végcéljukban mindenkor, tényleg valamelyes humanitárius célt szolgálnak, de végeredményükben mindenkor csak igen csekély hányadát juttatják a jótékony célra adózók adományából, a tényleg arra rászorultaknak.

Ezzel nem akarjuk hűtlenséggel megvádolni, a telen oly unos-uniig rendezett jótékonycélú mulatságok rendezőit. Isten ments! Távoli áll az öltünk. Mi csak esetleg azt kárhozzatjuk, hogy a jótékony célra alakult vigasságok budgetjének legnagyobb részét oly kiadások emészlik fel, amelyek azután teljesen megsemmisítik még a kilátását is annak, hogy a jótékonycélra szorultak tényleg a kellő segítséget megkapják.

Láttunk mi már olyan elszámolásokat, tényleg teljesen korrekt elszámolásokat, hol a mulatságra befolyt összegből, noha ez szép summát tett ki összevéve, a jótékonycélra tiz, mond tiz korona jutott, míg a rendezés költségei esetleg ezer koronát is felemészttettek. No már az ilyen jótékonycélból nem kérünk. A tiszteletjegyekkel végig házalják a társadalom elitjét s azok azon hiszemben, hogy tényleg a jótékonycél oltárán áldoznak, lefizetik a télük tellő s társadalmi állásukhoz mért összeget, hogy a végén azután a rendező urak egy jót mulassanak az ő költségükön, a szegény jótékonycélra utalt szenvedőknek pedig felkopják az álluk az éhségtől, ruhátlan tagjaik meggémberejdenek a hidegtől.

S ez pedig a norma. A jótékonycélú mulatságoknál maga a jótékony cél rendszerint sokkal kisebb szerepet játszik a mulatság mellett, melynek minél jobban sikerültére a rendezőség még a legmesszebbmenő áldozatoktól sem riad vissza. Ha azok a közreműködő művészek, kik különben teljesen önzellenül, éppen a jótékonycélra való tekintettel díjtalanul szolgáltatják a műelvezetet az azt megkívánó közönségnek — tudnák, hogy abból a csokorból, mit a rendezői figyelmesség nekik juttatott, egy szegény éhező család, talán félhónapi létföntartását nyerhetné el, bizvást állíthatjuk, szívesen lemondana s juttatná azt is a jótékonycél szent tűzében lobogó oltára.

Még most nem késő. Még most segíthetünk a szegény nyomorgókon, segíthetünk úgy, hogy a mulatózók is megkapják a magukét, de viszont a jótékony cél is számadását találja a rendezett mulatságokban. Vonjuk össze kissé azokat a költségeket, melyek feleslegességét mindenki belátja, mindenki, aki tudja, hogy most a jótékony célra való tekintetből mulat a szegény — hidegben, fagyban didergők javára izzadja el fényes fehérre vasalt gallérját s plasztrenját. Nem kívánja senki, hogy pazar virágdisszel ékesítsék azt a termet, hol kivilágos virradtig ropják a táncot, s a hölgyek is inkább lemondanak arról, hogy fényes táncrendekkel díszítsék szobájuk falát, ha azzal egy éhező, vacogó száját betömhetik.

Be kell vinni a közudatba, hogy a jótékony célú mulatságok, elsősorban a jótékony célt szolgálják s csak másodsorban a mulatságot, mert az azokra adakozók nagy része el sem megy a mulatságra s tisztán a jótékony célt kívánja adományával előmozdítani.

Mulassunk, amíg fiatalok vagyunk vigadjunk szertelen, pazar jókedvvel, ne lógassuk le orrunkat, ha Karnevál hercege majd díszes bevonulását tartja, de mulassunk úgy, hogy azoknak, kiknek érdekében történik a vigasság, ne szomorúan tapasztalják, hogy a rendezőknek igen sok pezsgőre jutott a mulatság jóvoltából, de annál kevesebb kenyér nekik, az éhezőknek, s fűtőanyag a didergőknek.

HIREK.

KOSSUTH.

Magyarország minden hatósága és intézményei képviselőiben, pénteken avatták fel Kossuth Lajos temetének örök nyugóhelyét: a nemzet által emelt gyönyörű mauzoleumot. Milyen más képe volt ez ünneplésnek, mint tizenöt év előtt a nagyszerű temetésnek. Akkor gyászoltak a magyar nép milliói, de hiányzott a végrehajtó hatalom. Most ünnepezték a népek milliói, de a kormány és minden hatóság együtt ünnepezték a nemzettel.

A kormány, az országgyűlés két háza, az összes pártok, az összes megyei és városi törvényhatóságok teljes díszszel, ünnepiességgel rakták le koszorúikat az új temetésen felszentelt örök ravatalra.

Tizenöt évvel ezelőtt minisztertanácsai határozatra, az állami épületekre kitűzött zászlókat eltávolították. Most ugyancsak minisztertanácsai határozatra, Wekerle koszorút helyezett a kormány nevében Kossuth Lajos ravatalára.

Tizenöt év előtt Bánffy Dezső báró, a Ház elnöke, kicsinyes ürügygel kitért hazafi kötelessége és a Ház parancsa elől... Most ilyen kegyeletség nem fordultak elő.

Kossuth Ferenc fivérével: Lajos Tódoival, Pallay Sándor és Jakab Sándor titkárok kíséretében kilenc órakor érkezett ki a kerepesi-uti temetőbe. Ekkor kezdetét vette a gyászszertartás.

A mauzoleum bal oldalán helyezkedett el a Kossuth-család. Az ünnepély a Hymnusz éneklésével vette kezdetét, melyet a budai dalárda adott elő.

Ezután Vaszilievits János alpolgármester lépett a szónoki emelvényre és mint az építési bizottság elnöke, tett jelentést a polgármesternek a mauzoleum építési munkálatok befejezéséről.

Alig végezte beszédét Bárczy István váltotta fel a szónoki emelvényen. Gyönyörű beszédben emlékezik meg a nemzet nagy halottjáról. Végül átveszi a mauzoleumot és átadja rendelkezésének.

Most újra ének következett. A budai dalárda énekelte el a Kossuth-hymnuszt.

Következett a hamvak egyházi megáldása. Scholz Gusztáv lutheránus püspök tartott magasröptű beszédet.

Midőn a koporsót kiemelték, konstataáltak, hogy annak zöld színe teljesen fehérre változott. Az agnoszkálást Földy Emil tisztii főorvos végezte, a ki a koporsó üveg ablakán át vizsgálva, konstataálta, hogy dacára a 15 évnél, Kossuth Lajos arca egy árnyalattal sem változott.

Erre a képviselők a koporsót szállították a mauzoleumba és megkezdődött a tömteletlen koszoru elhelyezése.

A család koszoruján, a melyet Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter helyezett el ez a felírás díszlik:

A hamvak nyugodjanak; a szellem törjön ki a sírból. Végtelen kegyelettel Kossuth Ferenc és Lajos Tivadár.

A negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt koszoruját Reöck Iván országgyűlési képviselő helyezte el a következő szavak kíséretében:

A negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt nevében hálás kegyelettel és tisztelettel teszem le a koszorút azzal a szent fogadalommal, hogy: Kossuth Lajos, vezérünk, mi a Te emlékedhez, a Te nagy eszményeidhez hívek maradunk mindörökké, a Te eszméid mellett kitartunk a legvégsőig. Nemcsak vallói és hirdetői, de követői és megvalósítói akarunk lenni a Te eszményednek, a melyet állandóan, megszakítás nélkül, napról-napra gyökereztetünk meg mind mélyebben a gyakorlati életben, még pedig úgy az élet napi munkájában, mint nagy politikai küzdelmeinkben. A cél mindig egy mindig ugyanaz marad: küzdelmünk nem szünetel, míg el nem érjük.

— **Alispáni vizsgálat.** Dr Sehesi János vármegyénk alispánja a vármegyei községi és körjegyzők személyes vizsgálatát megkezdette. E hó 24-én Gálffy Kálmán járási főszolgabíróval Molnár Lajos erdéli jegyző irodáját s a községi pénztárkezelését és ügyvitelét bahaatóan, a legnagyobb részletességgel megvizsgálta. A tapasztalt példás rendfelett elismerését nyilvánította, amit készséggel irunk a pontos jegyző javára. Reméljük, hogy az alispán vizsgálatait tovább folytatja és az esetleges hanyagabbak szigorú vizsgálatára is időt fordít.

— **Kivevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Kiss Róza okleveles kisdudóvónót az etédi állami kisdudóvodahez ovónőnek nevezte ki.

— **Kulturpalota — Brassóban.** A brassói Nemzeti Szövetség legutóbbi ülésén a vármegye főispánja azt jelentette be, hogy a kormány a brassói kulturpalota költségeire 700.000 koronát ad. Az építést jövő tavaszkor megkezdik. Hát a mienkkel mi történik? Hova lett a Székely-Társaság életré tervezete? Talán csak nem selejtezték ki a városnál?

— **Szent Antal estély.** Fényesen kezdette meg folyó hó 23-án a szent Antal társaság ezen évad estélysorozatát. Gróf Bély Margit szereplése óriási közönséget vonzott egybe. Szabó Antal bekezdő éneke után Mikes János gróf megnyitó beszédben gyönyörű gondolatokban ismertette a szegények szeretettel párosult segélyezését. Burnász Erzsike sok közvetlenséggel, kiváló betanulással szavalt, majd Palló Imre és Szomesán László Vörösmarthy Maróth Bánjának adták elő egy jelenetét kiváló betanulással. Következett Bély Margit grófnő művészizongorajátéka. A magyar dalt interpretálta annyi tudás, érzés és bravurral, milyenhez hasonlót ritkán van alkalom hallani. A közönséget valósággal magával ragadta és a zugó tapsviharnak engedve, még a harmadik újra után is két magyar dalt játszott a fiatal grófnő. Embery Árpád országgyűlési függetlenségi Kossuth-párti képviselő magas színvonalon álló szabad előadást tartott a szentkereszt jelentőségéről. Szabó Antal éneke „Oh áldott szent Anyánk” zárta be a sikerült estélyt. Az estély fáradhatatlan rendezői: Daróczy Erzsike és Gergely Ilonka voltak. A következő estélyt özv. Ugron Istvánné, Dr Vass Lajosné és Voith Mária rendezik december 12-én. — A szegények részére december hó 5-én lesz az első ebéd kiosztás.

— **Tanári kongresszus.** Az erdélyi róm. kath. státus középiskoláiban működő tanárok egyesülete évi közgyűlését minap tartotta meg Kolozsváron. Városunkból: Soó Gáspár, Tamás Albert, Embery Árpád, Gáspár Balázs, Fazakas Gáspár és Dobos Ferenc dr vettek részt. Embery indítványára táviratilag üdvözölték az erdélyi püspököt, Apponyi minisztert és 80-ik születési évfordulója alkalmából Zichy Nándor grófot. Tamás Albert javaslatára a tárgysorozatban változtattak és elsőnek Fazakas Gáspár ismertette a Dent-féle módszert a latin nyelvi oktatásban. A sikerült és élvezetes előadás nyomán élénk, hosszas vita támadt. Végül Pál Antal elnök kihirdette a határozatot, mely szerint az egyesület kéri a főhatóságot, hogy a Liber Sexti-t a státus intézetei számára, ahol behozni óhajtnák, engedélyezze.

— **Kálvin-estély.** A református egyházköztségben f. évi november hó 28-án, advent elsővasárnapján kezdődnek el az egyházi estélyek. Az első estély, mely d. u. 5 órakor a ref. kollegium tornacsarnokában lesz megtartva, Kálvin János emlékére lesz szentelve, kinek ez év jul. 10-én

volt 400 éves születési évfordulója. Ezen alkalmából kifolyólag a rendezők a következő érdekes programot állították össze: 1. A gyülekezet éneke. Mint a szép híves patakra XLII. Solt. 1. vers. 2. Elnöki megnyitó. 3. A fejedelem. Felszeghy Dezső költeménye. Szavalja: Boga Janka. 4. Kálvin János emlékezete. Felolvasás tartja: Vajda Ferenc, ref. pap, esperes. 5. Énekel: Horváth József, ref. kántor. Háruonionon kíséri; Kertész Albertné. 6. Ki volt Kálvin János Kozma Andor költeménye, szavalja: Kiss András VII. 7. Elnöki zárszó. 8. Ének: Áld meg Ur Isten a te népedet. Ezen estélyre a belépés ingyenes; külön meghívók nem bocsátatnak ki, de ez uton minden érdeklődőt meghív a rendezőség. Az estély rendezői: Félégházi Antalné és Vajda Ferencné.

— **A gyilkostó kihasználása.** Gyergyószentmiklóson akció indult meg a Gyilkostónak villamos műhöz való kihasználására. Fehér Sándor esikvármegyei alispán beható tanulmányozás, műszaki férfiak meghallgatása után, a gyergyószentmiklósi járás főszolgabíróját utasította, hogy járási értekezletet hívjon össze. Az értekezleten az alispán, a csiki két város polgármestere, valamint a Gauz-féle villamostársaság két főmérnöke és a községek küldöttei vesznek részt. Az értekezletet december 1-én fogják megtartani.

— **Érdekes ünnepi ajándékot** hihetetlen csokely arert kepez az 1910 évre szóló Gyermeknaptár, mely az Országos Állatvédő egyesület kiadásában immar 14 év óta jelenik meg. Előttünk fekszik e naptár. A címlapot az állatrajzairól országszerte ismert Vezényi által készített gyönyörű színes kép díszíti, mely a birkanyáj közepette furulyázó pásztorgyermeket ábrázol. A 64 nyolcadret oldalra terjedő és 34 szep képpel illusztrált könyv ára 10 fillér, melyből 2 fillér a tanítók özvegyeinek és árváinak gyámolítására szánt Eötvös alapot illeti. A Gyermeknaptár legcélszerűbben postautalványon megrendelhető az Országos Állatvédő Egyesületnél, (Budapest. IX, Ernő-utca 11—13.) mely naptárakat portómentesen küldi meg a megrendelőnek. A jelentékeny postaköltség lehető csökkentése érdekében azt kéri az egyesület, hogy egy egy címre lehetőleg 10 példány rendeltessek meg 1 korona arban.

Várandós anyák

erősítő és az erősítéssel egyidejűleg üdítő szert találnak a

SCOTT féle csukamájolaj Emulsió ban.

Gyors és erőteljes hatása meglep és gyönyörködtet mindenki. Bevétele kellemes, emésztése könnyű.

Egy kísérlet meg fogja Önt győzni, hogy az Ön esetében is mily jótékony hatása.

Szoptatás esetében a SCOTT-féle Emulsió elejét veszi a bogyadtságnak, bőségesen biztosítja a tejel és rózsas és virágzó arcúvá teszi a gyermeket.

Egy eredeti üveg ára 2 K 50 f. Kapható minden gyógyszerárban.

A Emulsió vásárlásánál a SCOTT féle módszer védjegyét a —halászt— kerjük figyelmebe venni.

Ne tévovázzék, ha fáj a feje, hanem használjon azonnal **Beretvás-pastillát,**

amely 10 perc alatt a legmakacsabb migraint és fejfájást elmulasztja. — Orvosok által ajánlva. **Ára 1-20.** Kapható minden gyógyszerárban. — Készült: **Beretvás Tamás** gyógyszerész 3 dobozzal ingyen posta ispesten. — szállítással.

MAGYAR EMBER CSAK MAGYAR ÁSVÁNYVIZET IGYÉKI

MAGYAR ÁSVÁNYVIZ

Forgalmi és kiviteli részvénytársaság Budapest, V. Báhory-utca 5. szám

Kizárólag természetes magyar ásványvizet hozunk forgalomba.

Borszéki Boldizsár, idült gyomorhaj ellen
Borszéki Főkut az ásványvizek királya kőszvény ellen
Borszéki Kossuth, vérszegénység ellen
Bodoki Matild, alkális savanyúvíz

Boross, vesebaj ellen
Borhegyi Hugyhajtó
Boholti, üdítő víz
Előpataki, sárgaság ellen
Felsőrákosi Mária, légcsőhurut ellen
Hargitaligeti, üdítő ital

Horgász, étvágygerjesztő
Kásonfőút-Salutaris jó és lithium tartalmu
Répáti, égvényes ásványvíz
Székely-Szelters, idült gyomorajok ellen
Sztójkai, cukorbetegség ellen

Kérdezze meg az orvosát és megtudja, hogy a

természetes ásványvíz

gyógyhatása és kellemes íze össze nem hasonlítható a mesterséges ásványvizekkel.

Magyar ásványvizeinkkel a külföld majdnem összes gyógyvizei pótolhatók.

Amortizációs tisztviselői kölcsön ügyekben

díjmentes felvilágosítást nyújt az „O. m. I. ált. tisztviselő-egylet kolozsvári képviselőisége”.
KOLOZSVÁR Terenc József-ut 7. szám a. Válaszbélyeg csatolandó.

12016 - 1909. tkvi. sz.

Hirdetmény.

A m. kir. igazságügyminiszter 1906. évi július 6. án 14114-906. szám alatt elrendelte, hogy a székeludvarhelyi kir. törvényszék, mint tkvi. hatóságához tartozó **Hodgya** község telekkönyveibe felvett mindazon ingatlanokra nevezve, melyekre az 1886. évi 29. t. c. 1889. évi 38. t. c. és az 1891. évi 16. t. c. cikk a tényleges birtokos tulajdonjának bejegyzését rendelik, az 1892. évi 29. t. cikkben szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan fogantatásukkal. E célból a helyszíni eljárás **Hodgya** községben 1910. évi január hó 3. ik napján fog kezdődni.

Enneffogva felhívom:

1. mindazok kik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nevezve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a kiküldött bizottság előtt a kitűzött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és előterjesztéseiket igazoló esetleges okirataikat mutassák fel.

2. mindazok, kik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. évi 29. t. c. 15-18. §-ai és az 1889. évi 38. t. c. 5. 6., 7. és 9. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, vagy odahassanak, hogy az átíráshoz telekkönyvi tulajdonos az átíráshoz letrejtett a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben ezton jogait nem ervényesíthetik és a helyeg és illetek elengedési kedvezménytől elesnek;

3. Továbbá mindazok, kiknek tényleg már megszűnt követelésekre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyszinten az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jogok törlesztéséről megjelöljék, illetve, hogy a törlesztés engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a helyegmértesség kedvezménytől elesnek.

A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Székeludvarhely, 1909. nov. 24.

Gyarmathy Ferenc kir. törvényszéki bíró.

Ez már így van és nincs másképp! Bőr, talp,

cipőfelsőrész és e szakmához tartozó mindennemű árucikkek
Szentpétery Károlyné utóda
p. p. Szentpétery Károly kereskedésében Székelyudvarhely (Alsópiac-tér, régi városháza alatt) triss árukkal berendezve és tetelesen kibővítve — kapható legolcsóbb árak mellett. Már egyszeri bevásárlásnál is mindenki meggyőződést szerezhet, hogy e cég kitűnő áruja és olcsó árai — minden versenyt felülmulnak.

Magyar királyi államvasutak.

Igazgatóság.

218292 szám. FIV.

Morzsolts uj (friss) tengeri soronkivüli továbbítása.

A magyar királyi államvasutak

igazgatósága a folyó évben is intézkedést tett az iránt, hogy a morzsolts uj (friss) tengeri, akár csokiban, akár ömlesztett állapotban (a la rinfusa) kerül feladásra, folyó évi november 28. ikától kezdve visszavonásig, legkésőbbben azonban 1910. évi február hó végéig az élő állatok, a friss hús, a friss gyümölcs, a friss főzelek és tojás küldemények kivételével az üzletszabályzat 56. §. 4. bekezdése alapján minden egyéb kocsirakomány teheráru- és gabonaszállítvány előtt sorrenden kívül, de az uj (friss) tengeri feladásának sorrendjében rakassék a kocsikba és szállíttassék el.

Amennyiben a befuvarozás alkalmasával a berakásra nem allan azonnal kocsit rendelkezésre, a morzsolts uj (friss) tengeri az üzletszabályzat 55. § (3) pontjának alkalmazása mellett átvetetik mindaddig, míg az allomás tárolási hely felett rendelkezik.

Áru felveteli korlátozás esetén — ha az áru felvetel csak előallatot és gyorosan romló elemiszerekre nevezten a fenn — a morzsolts (friss) uj teni r gsem vehető fel.

Budapest, 1909. november 10. én.

A m. kir. államvasutak igazgatósága. (Utányomás nem díjazatik.)

Magyar királyi államvasutak.

Oda Évrényes 1909. október 1-től. Vissza

Gyv.		Vv. 8512	Vv. 8514	Téli menetrend.		Vv. 8511	Vv. 8513	Gyv.	
		I-III.	I-III.			I-III.	I-III.		
655	820	910	ind.	B.-pest k. p. u. (N.-váradon át 126) érk.	720	+730	955		
	200	1290	"	B.-pest k. p. u. (Aradon át 153, 126) "	605	*1280			
	854	611	"	Kolozsvár (126) (*Csatl. Héjasfalván) "	510	*1050			
	1250	492	"	Szentágóta vásártér — — — — —	555	938			
	244	1052	ind.	Segesvár (126, 133) — érk.	848	602			
	258	1105		Fehéregyháza — — — — —	836	549			
	306	1113		Bún 211 sz. órház — — — — —	828	541			
	316	1122	érek.	Héjasfalva (126) — — — — —	820	533			
	340	1132	ind.	Ujszékely 2. sz. órház — — — — —	802	449			
	355	1147		Alsóboldogfalva — — — — —	748	434			
	405	1157		Székelykeresztúr — — — — —	739	424			
	419	1216		Bethfalva 6 sz. órház — — — — —	731	416			
	427	1224		Kisgalambfalva — — — — —	721	403			
	438	1134		Nagygalambfalva — — — — —	711	352			
	457	1253		Bögöz — — — — —	703	344			
	513	110		Bikafalva 11. sz. órház — — — — —	644	319			
	526	123		Székeludvarhely § — — — — —	632	306			
	544	142		ind. Székelykocsárd — — — — — érk.	616	250	616		
	585	910	ind.	érek. Maros-Vásárhely — — — — —	740	—	240	834	1231
	605	531	1127	ind.	—	—	1210	615	935
	803	124	905	érek. Déda (Borszék-fürdő) ind.	—	820	—	552	920
	—	934	250	ind. Küküllőszög — — — — — érk.	844	1243	654	325	617
	—	902	250	érek. Parajd — — — — — ind.	335	745	130		
	650	1244	500	ind. Sepsiszentgyör — — — — — érk.	620	1205	425	838	
	906	101	523	érek. Madéfalva — — — — — ind.	342	833	206	619	
	1116	316	918	érek. Gyergyószentmiklós — — — — — ind.	—	514	1200	418	
	1101	344	928	" Gyimes — — — — — ind.	—	520	1124	410	
	—	435	—	" Palanca — — — — — ind.	—	—	1002	—	
	515	858	305	ind. Brassó — — — — — érk.	816	159	633	1008	
	645	1050	451	Sepsiszentgyörgy — — — — —	644	1220	450		
	806	110	720	Kézdivásárhely — — — — —	430	1016	234		
	1015	228	856	érek. Bercezk — — — — — ind.	324	855	103		

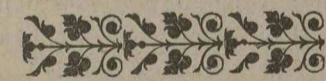
Nyomatott Betegh Pál villain-motoros könyvnyomtató-intézetében Székelyudvarhelyt. 1909.

Névjegyek, Meghívók, Eljegyzési és Esküvői valamint gyász-jelentések,

ugyszinten mindenféle könyvnyomdai és könyvkötői munkálatok izléses kivitelben, gyorsan és pontosan készülnék

Betegh Pál villamos üzetre berendezett könyvnyomtató és könyvkötő-intézetében Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 81. sz. alatt.

Vidéki megrendeléseket azonnal elintézt.

BORER!

Fennugol Gyula székely-udvarhelyi bornagykereskedőnél

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

pótléka

egy régióának bizonyult háziszser, mely már sok év óta legjobb bedörzsölésnek bizonyult kőszvényéni, oszónál és meghűlésekéni.

Figyelmeztetés. Silány hamisítványok miatt bevásárláskor óvatossak legyünk és csak olyan eredeti üveget fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel és a Richter cégjegyzéssel ellátott dobozba van osomagolva. Ára üvegekben K-80, K 1.40 és K2.— és ügyszólván minden gyógyszerertárban kapható. — Főraktár: Török József gyógyszerésznel, Budapest. Dr. Richter gyógyszerertára az „Arany oroszlánhoz”, Prágában, Elisabethstrasse 5 neu.

IZLÉS! JO KIVITEL! MÉLTÁNYOS ÁRAK!

DIVATOS EKSZEREK:
FÜLBEVALÓK, KARKÖTŐK, NYAK-EKÉK, GYURUK, MELLTŐK, ORÁK, LANCZOK, ZSUSZUK, ÉVESZKÖZÖK, EZUST DISZTANGYAK, LEGNA-GYÖBB VALASZTÉNA ÉS BESZERZÉSI FORRASA

ZIRNER TESTVÉREK
UTODA LISZT, MUGO BUDAPEST, IV VACZI-UTCA 5. SZEMBEN A KRISTOFERRELI PORTOS EZIMRE UGYELJUNK! ALAPITVATOTT 1834 BEN. NEMELŐ BIZTOSITEN HELLETT, VIDÉKRE IS SZIVSEK MÜLÖK VALASZTÉKOT.